

Pište si, volejte, bavte se...

Aplikace pro komunikaci po internetu jsou mezi uživateli velmi oblíbené, přestože představují i bezpečnostní riziko. Otestovali jsme pro vás ty nejlepší programy pro instant messaging, které můžete používat zcela zdarma. *Radek Kubeš, radek.kubes@gmail.com*

V tomto článku najdete

Srovnání nejlepších klientů pro instant messaging

Klientské programy pro práci s více komunikačními protokoly

Nebezpečí chatování

Historie instant messagingu (IM) zasahuje do 70. let minulého století, kdy spolu potřebovali navzájem komunikovat uživatelé konzolí sálových počítačů. Později se přidala komunikace po lokálních sítích a nakonec i po internetu. Komunikace probíhala prostřednictvím speciálních protokolů (např. IRC) z příkazové řádky operačního systému (nejčastěji některého z typů Unixu). Instant messaging, jak jej známe dnes, se začal rozvíjet v 90. letech. V roce 1996 vznikla služba ICQ, rok nato AOL Instant Messenger. Později se přidalo Yahoo! (Yahoo! Messenger) a třeba také Microsoft (MSN – Microsoft Network).

Zásadní nevýhodou byla zpočátku nutnost používat pro každou síť (např. ICQ, Yahoo!, MSN a další) zvláštní klientskou aplikaci. Tento problém vyřešil v roce 2000

open-source protokol a aplikace Jabber, zprostředkovávající komunikaci mezi různými protokoly používanými v IM sítích. Na základě Jabberu pak vznikly klientské aplikace, které podporují komunikaci mezi různými IM sítěmi.

Komunikace prostřednictvím textových zpráv přestala uživatelům brzy stačit. Dalším krokem tedy byla hlasová komunikace a nejnověji také videotelefonování pomocí webové kamery ve stávajících i nových IM sítích. Do testu jsme zařadili aplikace, které umí komunikovat jak textovou formou, tak formou hlasovou či prostřednictvím videa. Otestovali

jme klienty ICQ (ve verzi pro Atlas.cz), Skype, Windows Live Messenger, Miranda IM, Yahoo! Messenger, QIP, Trillian ve verzi Basic a beta verzi programu Google Talk.

MULTIPROTOKOLOVÍ KLIENTI

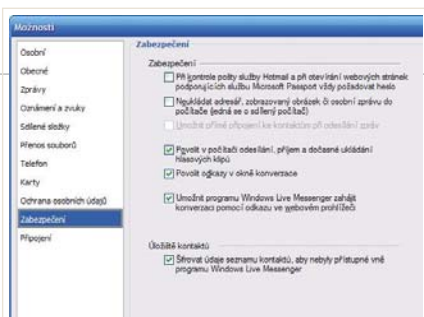
Kolik protokolů znáš...

V České republice je historicky nejoblíbenější IM síť ICQ. To ovšem neznamená, že se zde úspěšně nerozvíjí i využívání dalších sítí a protokolů. Navíc právě komunikace po ICQ má časté problémy s výpadky. Jednoznačnou výhodou mají tedy klienti, kteří si poradí s připojením do více různých sítí současně – není tedy třeba používat více klientských aplikací zároveň k tomu, abyste se domluvili se všemi svými přáteli. Mezi takové klienty patří Miranda IM a Trillian (poradí si se všemi běžně používanými sítěmi a protokoly) a částečně také Windows Live Messenger a Yahoo! Messenger, které vzájemně spolupracují. Skype, Google Talk a ICQ využívají pouze svoje vlastní sítě, QIP komunikuje jen v síti ICQ. Pro někoho může být zajímavá vlastnost Trillianu, umožňující vícenásobné připojení k jedné síti prostřednictvím více uživatelských účtů. →

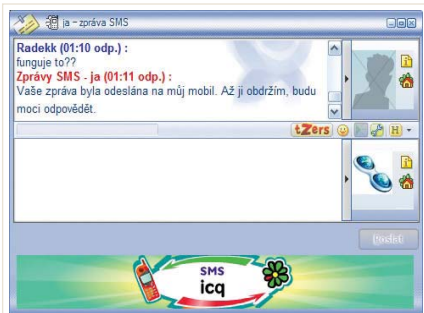

SCHIZOFRENIE: Multiprotokolový Trillian umožňuje vícenásobné připojení do jedné IM sítě. Třeba na ICQ tedy můžete být tolikrát, kolikrát jen chcete.

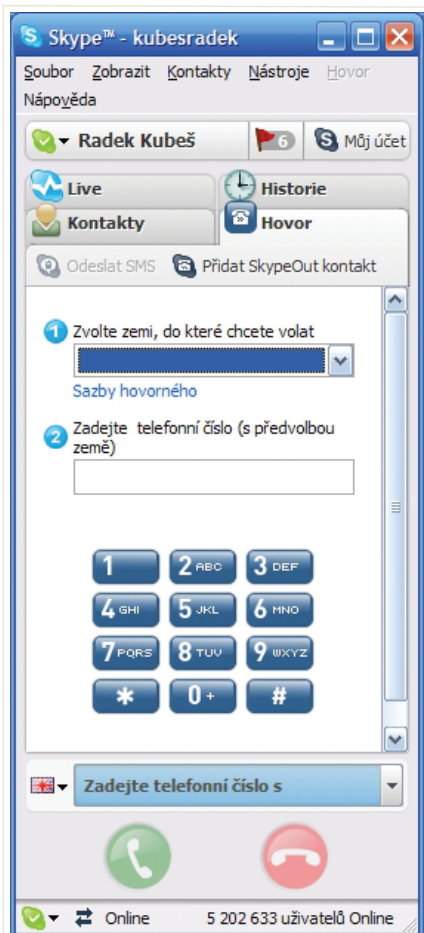
Najdete na ChipDVD Trillian 3.1 Basic ■ Skype 3.0.0.205 ■ Yahoo! Messenger 8.1 ■ Windows Live Messenger 8.0.0812.00

BEZPEČNOST PŘEDVŠÍM: Windows Live Messenger je IM klient s nadprůměrným zabezpečením proti útokům z internetu.

SMS DO O2: Klient ICQ umí posílat SMS zprávy na mobilní telefony v síti O2, reklamní bannery jsou ovšem všude přítomné.

JAKO BĚŽNÝ TELEFON: Pomocí služby Skype Out se za nízký poplatek dovoláte po celém světě.

DOMLUVTE SE, JAK CHCETE
Text, hlas či obraz

Rozhodující vlastností pro výběr sítě i kliente aplikace může být nabídka různých forem komunikace. Některé aplikace, jako třeba Skype, si například na možnosti telefonování (nejen) mezi počítači udělaly jméno. Od telefonování byl již jen krůček k využití webových kamer a k videotelefonování. Všechny tři formy komunikace zvládnou aplikace Skype, ICQ, Yahoo! Messenger a Windows Live Messenger. Google Talk a Trillian Basic nabízejí kromě textové komunikace i komunikaci hlasovou a uživatelé klientů Miranda IM a QIP si musí vystačit pouze s textovými zprávami.

S moderními komunikačními programy se ovšem nemusíte omezovat pouze na komunikaci mezi počítači, můžete si telefonovat také mezi počítačem a běžným telefonem nebo zasílat SMS zprávy přímo z prostředí klienta. Asi nejdále je v komunikaci počítač versus telefon síť Skype, která nabízí služby Skype Out a Skype In, se kterými je možné volat z počítače na pevnou linku za velmi nízké poplatky, resp. registraci pevného telefonního čísla ve vybrané zemi, na které je pak možné telefonovat za místní poplatek. Podobnou službu nabízí také Yahoo! a nově i ICQ.

SMS zprávy umí posílat klienti ICQ a Trillian (oba ovšem pouze do sítě O2); Yahoo! Messenger sice SMS zprávy posílat umí, ovšem nikoliv na čísla českých mobilních operátorů. Zajímavostí klienta Google Talk jsou hlasové vzkazy zasílané jako příloha e-mailů ve formě MP3 souborů. Google Talk je pro tyto účely vybaven funkcí pro nahrávání vzkazu pomocí mikrofonu.

UKAŽ, CO UMÍŠ
Speciální funkce

Funkční výbava všech testovaných IM klientů splňuje určité základní předpoklady pro pohodlnou komunikaci po síti. Běžné funkce zahrnují například správu uživatelských účtů u různých IM sítí, doplňování, třídění či blokování kontaktů, dostatečnou zásobu emotikonů (smajlíků), nastavení stavu uživatele (on-line, off-line, nedostupný, neviditelný atd.), běžné funkce pro úpravu zasílaných

Hledisko bezpečnosti: IM jako díra do systému

Sítě pro instant messaging (zejména například Skype, ale v zásadě i všechny ostatní) jsou navrženy tak, aby lehce překonaly firewally a další překážky v komunikaci a umožňovaly propojení počítačů i tam, kde je například firemní bezpečnostní pravidla zakazují. Tato vlastnost je lákavou výzvou pro hackery a tvůrce různých virů a červů, kteří využívají bezpečnostní díry v IM klientech. Pokud tedy IM síť pro komunikaci používáte, měli byste obzvláště dbát na pravidelnou aktualizaci antiviru a být velmi obezřetní při klikání na různé odkazy, třebaže je posílá vám dobře známý uživatel. To samé platí pro přijímání souborů posílaných přes IM klienta.

zpráv (fonty, barvy, velikost písma...) a mnoho dalšího. Zaměříme se však spíše na zajímavější doplňkové funkce.

Nejllepší propojení IM klienta s e-mailem nabízí určité Google Talk, Windows Live Messenger, Yahoo! Messenger a ICQ ve verzi pro Atlas. Tito klienti umí nejen informovat o nové poště ve vaší schránce, ale i odesílat e-maily, nejčastěji přes webové rozhraní příslušného účtu. Trillian zvládne totéž po instalaci plug-in modulu, Miranda IM rovněž obsahuje podporu různých e-mailových služeb (Hotmail, Yahoo! a další). Skype ani QIP práci s e-maily neumožňují.

Mezi speciality, které mohou spolupřihlížet o výběru vhodné IM aplikace, patří například sdílená plocha na kreslení (Windows Live Messenger), sdílené adresáře (Windows Live Messenger, Yahoo! Messenger), on-line hry (Windows Live Messenger, Skype, ICQ, Yahoo! Messenger), RSS čtečka (Yahoo! Messenger, ICQ) nebo integrované okno internetového vyhledávače (Yahoo! Messenger, ICQ, Google Talk). Zajímavou funkcí Skypu pro uživatele, kteří rádi chatují, je přímé napojení klienta na diskusní skupiny na webu. Nadstandardní funkcí Trillianu, nepočítáme-li použití plug-in modulů, je šifrovaná komunikace mezi dvěma klienty. Klient QIP má vestavěný antispamový filtr a funkci hromadného odesílání zpráv na více kontaktů, z hlediska ostatních doplňkových funkcí je ovšem velmi chudý.

Přehled	1. MÍSTO	2. MÍSTO	3. MÍSTO	4. MÍSTO	5. MÍSTO	6. MÍSTO
Produkty	Trillian 3.1 Basic	Skype 3.0.0.205	Yahoo! Messenger 8.1	Windows Live Messenger 8.0.0812.00	ICQ 5.1 Atlas.cz	Miranda IM 0.6.3
Výrobce	Cerulean Studios	Skype	Yahoo!	Microsoft	ICQ	Miranda
Cena	freeware	freeware	adware	adware	adware	open-source
Internet	www.ceruleanstudios.com	www.skype.com	www.messengeryahoo.com	www.get.live.com/general/home	www.icq.atlas.cz	www.miranda-im.org
Velikost (MB)	8,8	19,2	0,4	15	5,9	1,1
Jazykové rozhraní	angličtina, češtinu možno doinstalovat	čeština	angličtina	čeština	čeština	angličtina, češtinu možno doinstalovat
Operační systém	Windows 98/2000/ME/XP	Windows 2000/XP/Vista	Windows 95/NT a vyšší	Windows XP/Vista	Win 98 SE/ME/2000/XP	Windows NT/2000/XP
Celkové hodnocení	79	75	74	72	71	69
	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
Protokoly a sítě (30 %)	90	50	65	65	50	95
Komunikace (30 %)	75	95	85	80	90	50
Doplňkové funkce (20 %)	65	85	85	80	85	40
Ovládání a uživatelské rozhraní (20 %)	80	70	60	60	60	85
Protokoly a sítě						
Protokoly	ICQ, Yahoo, MSN, IRC, AIM	Skype	Yahoo, MSN	MSN, Yahoo	ICQ	ICQ, Yahoo, MSN, Jabber, IRC, AIM
Současné přihlášení do více sítí / vícenásobné přihlášení	●/●	-/-	-/-	●/-	-/-	●/-
Komunikace						
Formy komunikace	text/hlas	text/hlas/video	text/hlas/video	text/hlas/video	text/hlas/video	text
Další	přenášení souborů	přenášení souborů, konferenční hovor, multichat	přenášení souborů, konferenční hovor	přenášení souborů	přenášení souborů, multichat	přenášení souborů
VoIP	-	Skype In/Out	Phone In/Out	-	●	-
SMS	ano (02)	ne zdarma	ne v ČR	-	ano (02)	-
Doplňkové funkce						
Rozšíření funkcí	plug-in moduly	plug-in moduly	plug-in moduly	-	plug-in moduly	plug-in moduly
Propojení s e-mailem	ano, s plug-inem	-	Yahoo!	Hotmail	Atlas.cz	ano, různé účty
Speciální funkce	šifrovaná komunikace	hry, záznamník, diskusní skupiny	hry, RSS, sdílení souborů, internetový vyhledávač	hry, sdílení souborů, internetový vyhledávač, sdílená plocha	hry, RSS, internetový vyhledávač	pouze s plug-iny
Ovládání a uživatelské rozhraní						
Nastavení vzhledu	skiny	různé mody zobrazení	skiny	pozadí	skiny	skiny
Náročnost na operační paměť	nízká	velká	velká	velká	velká	nízká

■ Špičková třída (100–90) ■ Horní třída (89–75) ■ Střední třída (74–45) ■ Nelze doporučit (44–0) ● ano - ne
Všechna hodnocení v bodech (max. 100)

→ Klient Miranda IM je po základní instalaci úplně „holý“, velké možnosti ovšem slibuje instalace plug-in modulů, které doplní například další komunikační protokoly, RSS čtečku, on-line hry a mnoho užitečných funkcí. Fakt, že Miranda IM nabývá na síle až po instalaci plug-inů, je hlavní nevýhodou jinak výborného IM klienta v očích méně zkušených uživatelů. Prostřednictvím plug-in modulů je možné rozšířit i funkčnost IM klientů Skype, Yahoo! Messenger, ICQ a Trillian. Plug-iny poskytují ve většině případů výrobci daného klienta, často lze ovšem také použít zajímavé doplňky od dalších firem či vývojářů. Plug-in moduly jsou v naprosté většině případů dostupné zdarma. Asi nejbizarnějším (placeným) doplňkem je detektor lži pro Skype, který pracuje na základě analýzy stresového faktoru v hlasu.

JAK VYPADAJÍ

Chcete omalovánky?

IM klienti stráví většinu času svého působení minimalizováni v podobě ikony v oznamovací oblasti. Při vyvolání však zabírají nezanedbatelnou část plochy obrazovky, proto byste se měli zamyslet také nad vzhledem hlavního okna IM aplikací. Smutné je, že významnou část plochy některých klientů zabírají reklamní bannery (ICQ, Windows Live Messenger, Yahoo! Messenger), pouze u ICQ je možné se jim vyhnout pořízením placené verze klienta.

Absolutním vítězem v kategorii „Omalovánky“ se dojistá stává ICQ. Pro seznam kontaktů je v okně klienta vyčleněn pouze malý prostor, podstatnou část zabírá zmíněný reklamní banner, panel nástrojů a okno se zprávami a e-maily. Podobně vypadá také

Yahoo! Messenger a rovněž Windows Live Messenger zobrazuje kontakty nepříliš efektivně. Skype je přibližně na polovině cesty k optimálnímu využití plochy, minimální šířka okna aplikace je však bohužel zbytečně velká. Pokud naopak hledáte nanejvýš strohého klienta bez jediného pixelu navíc, zvolte základní vzhled Mirandy IM, QIP nebo Trillianu; hodně úsporný je také vzhled aplikace Google Talk. Vzhled všech testovaných programů lze ve větší či menší míře upravovat, se základním rozložením ovládacích prvků se však příliš hýbat nedá.

Mezi kritéria, která byste při výběru rozhodně neměli opomenout, patří náročnost klienta na operační paměť počítače. V tomto ohledu je jasnou jedničkou Miranda IM s nejnižším využitím operační paměti. Podobně nenáročný jsou ještě Trillian a Google Talk. Mezi největší konzumenty operační paměti naopak patří Windows Live Messenger, →

7. MÍSTO	8. MÍSTO
Google Talk beta	QIP build 8000
Google	Ilham Z.
freeware	freeware
www. talk.google.com	www.qip.ru
1,6	2
angličtina	angličtina, čeština pro starší verze
Windows 2000/XP/Vista	Windows 98/ME/2000/XP
67	58
50	50
75	50
65	50
80	90
Jabber	ICQ
-/-	-/-
text/hlas	text
přenášení souborů	přenášení souborů
pouze mezi PC, hlasové e-maily	-
-	-
-	-
Gmail	-
internetový vyhledávač	antispam, hromadné zaslání zpráv, není třeba instalovat
drobné úpravy	skiny
střední	střední

liv z testovaných klientů, méně zkušených uživatelé pak jistě ocení uživatelské rozhraní v češtině (ICQ, Skype, Windows Live Messenger). Rovněž klient QIP je dostupný v češtině, vzhledem k jeho časté aktualizaci však čeští překladatelé nestíhají držet krok s ruskými vývojáři (nicméně starší verze jsou ve většině případů plně použitelné). Miranda IM nabízí lokalizaci ve formě dodatečného balíčku k instalaci, české překlady rozhraní Trillianu lze snadno najít na internetu.

ZÁVĚR

Kdo je nejlepší?

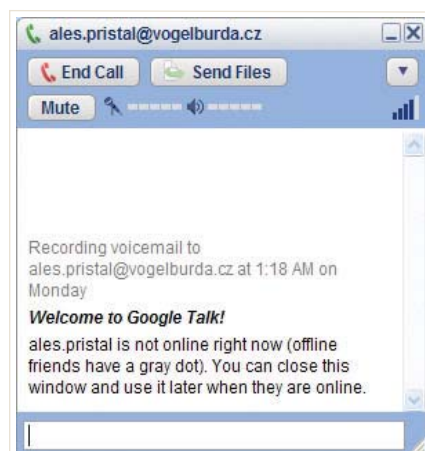
Porovnat IM aplikace, které jsme si vybrali k otestování, vůbec nebylo snadné, přesto můžeme vyvodit poměrně jasné závěry. Vítězem testu se stal program Trillian, jelikož podporuje všechny běžně používané protokoly a sítě, nabízí dostatečné množství funkcí (včetně zasilání SMS do sítě O2), nezatěžuje příliš operační paměť počítače, snadno se ovládá a lze jej prostřednictvím plug-inů rozšířit o další funkce. Jedinou zásadní nevýhodou neplacené verze je absence video telefonování.

Jestliže je právě videochat funkcí, kterou hledáte, zvolte Skype – z hlediska ovládní je velmi jednoduchý a komfortní, zvládne všechny způsoby komunikace a jeho síť se velmi rychle rozvíjí. Velmi podobné funkce nabízejí rovněž aplikace Yahoo! Messenger a Windows Live Messenger.

Neslavné hodnocení aplikace Miranda IM vychází pouze z její nevybavenosti v základní instalaci. Jakmile ji vyzbrojíte plug-iny, stane se podstatně vážnějším soupeřem, především pro ICQ. Samotné ICQ je již překonanou aplikací, místo něj

ANTISPAM: Původem ruský klient QIP nabízí řadu zajímavých funkcí, jako je například antispam.

TELEFONOVÁNÍ PO E-MAILU: Google Talk umí nejen telefonovat po internetu, ale i posílat namluvené vzkazy e-mailem.

→ ICQ a Yahoo! Messenger. U Skypu vzhledem k charakteru sítě hrozí, že bude více využívat vaše internetové připojení.

Ovládání jednotlivých aplikací je velmi snadné, po chvíli si zvyknete na kteréhoko-

lze používat programy, které jsou buďto chytřejší (Trillian, Miranda IM), nebo podstatně jednodušší a rychlejší (QIP). Google Talk na svoji slávu teprve čeká, těžší zejména z propojení mezi IM klientem a Gmailem, zatím však nabízí jen podprůměrnou paletu funkcí.

Radek Kubeš, radek.kubes@gmail.com

CHIP PŘEHLED Instant Messengery

Zkontrolujte při výběru

✓ S kým budete komunikovat?

Klíčovou otázkou při výběru IM klienta je podpora sítí, s jejichž uživateli budete chtít komunikovat. U multiprotokolových klientů z našeho testu máte jistotu, že se domluví s uživateli běžně používaných IM sítí.

✓ Text, obraz, nebo zvuk?

V současné době uživatelé stále nejvíce komunikují prostřednictvím textu. S vyšší dostupností vysokorychlostního internetu se rozvíjí hlasová komunikace a videotelefonování. Je jen na vás, použijete-li kombinaci dvou sítí, nebo řešení „vše v jednom“. Samozřejmě záleží také na tom, jaké sítě využívají uživatelé, se kterými se chystáte komunikovat.

✓ Vše zdarma

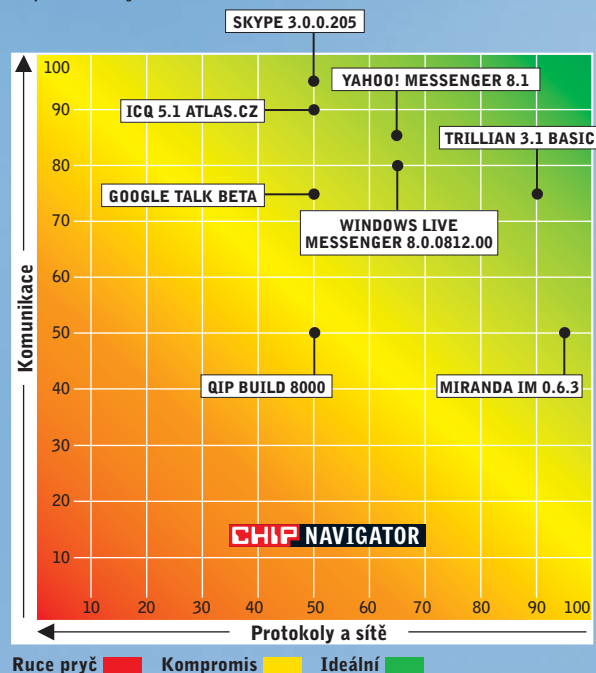
Příjemnou vlastností testovaných IM klientů je jistě i jejich dostupnost zdarma. U některých aplikací to však bohužel znamená, že budete obtěžováni reklamními bannery.

✓ Čím skromnější, tím lepší

Instant messenger by měl být prostorově co nejskromnější. Nejedná se totiž o permanentně využívaný program, ale jde pouze o doplněk (k práci nebo zábavě). Většinou jej máte otevřený na pravé straně vaší plochy. Vybírejte tedy takové programy, které plochy zaberou co nejméně, aby zůstalo co nejvíce místa na ostatní aplikace.

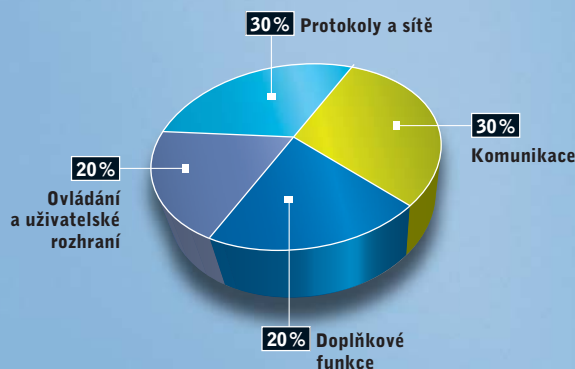
Chip navigátor

■ V grafu jsou zaneseny body, které programy získaly ve dvou nejdůležitějších kategoriích hodnocení. Čím dále je aplikace umístěna od počátku grafu, tím lépe splňuje základní požadavky.

JAK JSME TESTOVALI

Ve dvou hlavních kritériích hodnocení získávali testovaní IM klienti body za podporu více komunikačních protokolů a samozřejmě také za nabídku různých forem komunikace (text, hlas, video). Většina uživatelů také jistě ocení doplňkové funkce, které rozšiřují možnosti IM aplikací. Testovali jsme IM klienty v základní instalaci, zohlednili jsme ovšem i dostupnost plug-in modulů a dalších doplňků pro rozšíření funkcí. Neméně důležité je pohodlné ovládání a optimální využití pracovní plochy aplikace. Zhodnotili jsme také náročnost IM klientů na operační paměť počítače.

Soupeři

1

Trillian 3.1 Basic

Vynikající multiprotokolový klient, který nabízí v přehledném prostředí všechny podstatné funkce kromě videotelefonování. Jeho funkčnost lze rozšířit pomocí plug-in modulů.

Licence: freeware

2

Skype 3.0.0.205

Skype poprvé ukázal běžným uživatelům, jak snadné je telefonování mezi počítači zdarma po internetu. Nabízí zajímavé funkce Skype In a Skype Out, videotelefonování i textové chatování.

Licence: freeware

3

Yahoo! Messenger 8.1

Oblíbený a funkčně velmi bohatý IM klient. Nabízí všechny formy komunikace (text, hlas, video) a podporuje plug-in moduly pro rozšíření funkcí.

Licence: adware

4

Windows Live Messenger 8.0

Průměrně schopný klient rychle se rozvíjející sítě. Nabízí zajímavé funkce (sdílená plocha, sdílení souborů...), všechny formy komunikace a nadprůměrné zabezpečení.

Licence: adware

5

ICQ 5.1 Atlas.cz

Pestrobarevný klient nejrozšířenější IM sítě u nás. Nabízí velké množství funkcí, konzumuje ovšem značnou část operační paměti.

Licence: adware

6

Miranda IM 0.6.3

V základní instalaci funkčně omezený multiprotokolový IM klient, po instalaci plug-inů jedna z nejlepších IM aplikací. Se strohým designem a nenáročností na operační paměť je ideálním řešením pro textovou komunikaci v různých IM sítích.

Licence: GPL, open-source